

СТ А Н О В И Щ Е

за дисертация на тема:

" ТРЕВОЖНОСТ, ДЕПРЕСИЯ И ХРАНИТЕЛНИ НАГЛАСИ ПРИ ДЕЦАТА "

за придобиване на образователна и научна степен

"доктор" в област на висшето образование: 3. Социални,
стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2

Психология, докторска програма: "Педагогическа и
възрастова психология"

автор: Христина Ефтимия Ламброс Мангу

Научен ръководител: Проф. дн Валентина Миленкова

1. Актуалност и значимост на темата

Дисертационният труд е посветен на значим научен и обществен проблем с подчертана актуалност в условията на съвременното общество. Избраната тема отговаря на съвременните тенденции в развитието на психологическата наука и притежава съществен потенциал за теоретични обобщения и практически приложения в сферата на детското психично здраве. Темата на дисертационния труд „Тревожност, депресия и хранителни нагласи в детска възраст“ е безспорно актуална, социално значима и научно обоснована, тъй като засяга едни от най-съществените проблеми на психичното здраве в периода на детското развитие. През последните десетилетия международните изследвания отчитат устойчива тенденция към нарастване на емоционалните и поведенческите затруднения сред децата, като тревожността и депресивната симптоматика все по-често се разглеждат като ранни предиктори за по-късни психични разстройства, затруднения в социалната адаптация и нарушения в качеството на живот. Наред с това, хранителните нагласи и формирането на отношението към собственото тяло

се превръщат в ключови индикатори за психоемоционалното благополучие още в начална училищна възраст.

Особената актуалност на разработката произтича от стремежа да се изследва взаимодействието между три взаимосвързани психологически конструкта – тревожност, депресия и хранителни нагласи – в периода на средното детство (6–11 години). Именно този възрастов етап се характеризира с интензивно когнитивно, емоционално и социално развитие, съчетано с повишени изисквания от страна на училищната среда, семейството и връстническите групи. В този период се формират основни механизми на емоционална регулация, самооценка и телесна идентичност, които оказват дългосрочно влияние върху психичното функциониране на личността. Изследването на факторите, които могат да доведат до емоционална уязвимост и проблемно поведение, има съществено значение както за психологическата теория, така и за практиката на образователната и консултативната психология.

Научната значимост на дисертационния труд се определя и от факта, че авторът насочва вниманието към недостатъчно изследвана проблематика в гръцкия социален и културен контекст. В автореферата убедително се аргументира липсата на достатъчно систематизирани емпирични данни относно съвместната проява и взаимното влияние на тревожността, депресията и хранителните нагласи при деца в начална училищна възраст. Тази изследователска празнота обуславя необходимостта от провеждането на подобно проучване, което може да допринесе за разширяване на съществуващите научни знания и за адаптиране на превантивните и интервенционните модели към конкретните социални и културни особености на средата.

Практическата значимост на дисертацията е свързана с възможността резултатите от изследването да бъдат използвани при разработването на програми за ранна диагностика, профилактика и психологическа подкрепа на деца в риск. Получените данни биха могли да подпомогнат работата на училищни психолози, педагогически специалисти, родители и експерти в областта на детското психично здраве при идентифициране на ранни прояви на тревожност, депресивност и нарушения в хранителното поведение. Освен това изследването създава предпоставки за разработване на ефективни стратегии за превенция, насочени към укрепване на психичното благополучие и адаптивните ресурси на децата.

2. Кратка характеристика на съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран логично и последователно в увод, три основни глави, заключение, изводи, приноси, библиография и приложения. Общата композиция е съобразена с целите и задачите на изследването и осигурява необходимата връзка между теоретичния анализ и емпиричната проверка на поставените хипотези.

В увода авторът аргументира актуалността на изследвания проблем, формулира обекта, предмета, целта, задачите и хипотезите на изследването. Очертани са основните направления на научното търсене и практическата значимост на проучването.

Първа глава е посветена на теоретичния анализ на детството като възрастов период. Разгледани са класическите психологически теории за развитието на детето и техните периодизации, като специално внимание е отделено на особеностите на средното детство (6–11 години). Анализирани са възникващите потребности, уязвимости и психоемоционални предизвикателства, характерни за този възрастов етап, както и факторите, които могат да повлияят върху психичното благополучие на детето.

Втора глава представя задълбочен теоретичен анализ на основните концептуални конструкти, заложи в дисертационното изследване – тревожност, депресия и хранителни нагласи в детска възраст. Последователно са разгледани феноменологията, психологическите модели и рисковите фактори за възникване и развитие на тревожността и депресията, както и особеностите на хранителните нагласи и формирането на образа на тялото при децата. Особен акцент е поставен върху взаимовръзките между изследваните променливи и влиянието на социалната и семейната среда върху тяхното развитие.

Трета глава съдържа методологичната рамка и резултатите от проведеното емпирично изследване. Подробно са представени целта, задачите, хипотезите, извадката, използваните психодиагностични инструменти и процедурата на изследване. Анализирани са резултатите от приложените методики за измерване на тревожността, депресията и хранителните нагласи, както и статистическите зависимости между изследваните показатели. Представени са интерпретации на получените данни и са формулирани основните изводи от проведеното проучване.

В заключението авторът обобщава резултатите от теоретичното и емпиричното изследване, формулира основните изводи и очертава възможностите за практическо приложение на получените резултати в сферата на детското психично здраве, образователната практика и психологическото консултиране.

3. Оценка на методологията и организацията на изследването

Методологичната конструкция на дисертационния труд е изградена в съответствие с поставената цел, изследователските задачи и формулираните хипотези. Авторът демонстрира добро познаване на съвременните методологични подходи в областта на педагогическата и възрастовата психология, като прилага комплексен изследователски дизайн, позволяващ анализ на взаимовръзките между тревожността, депресията и хранителните нагласи в детска възраст.

Обектът, предметът, целта, задачите и хипотезите на изследването са ясно дефинирани и логически взаимосвързани. Те кореспондират с теоретичната рамка на разработката и създават необходимите предпоставки за провеждане на емпирична проверка на поставените научни предположения.

Емпиричното изследване е реализирано сред 120 деца на възраст от 6 до 11 години, разпределени поравно по пол и включени в три възрастови подгрупи. Подборът на участниците е съобразен с предварително определени критерии и осигурява възможност за сравнителен анализ както по възраст, така и по пол. Макар извадката да не позволява широки генерализации за цялата детска популация, тя е достатъчна за реализиране на поставените изследователски цели и за извеждане на обосновани научни изводи.

Положителна оценка заслужава изборът на стандартизирани психодиагностични инструменти – Скала за тревожност на децата на Спенс (SCAS), Инвентаризация на депресията в детството (CDI) и Тест за хранителни нагласи в детството (ChEAT). Тези методики са широко използвани в международната научна практика и са подходящи за изследваната възрастова група, което допринася за надеждността и валидността на получените резултати.

Изследователската процедура е описана подробно и последователно. Спазени са основните етични принципи при работа с деца, включително информирано съгласие от родителите, доброволност на участието, анонимност и конфиденциалност на данните. Това свидетелства за отговорно отношение към изследователския процес и към правата на участниците.

За статистическата обработка на данните са използвани адекватни количествени методи – описателна статистика, t-тест, дисперсионен анализ (ANOVA), корелационен и регресионен анализ, които позволяват многопосочно изследване на поставените

проблеми. Изборът на статистически процедури е съобразен с характера на данните и поставените изследователски задачи.

Като цяло методологичният апарат на дисертационния труд може да бъде оценен като добре структуриран, последователно приложен и съответстващ на изискванията за научно изследване в областта на психологията.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

След анализ на представения дисертационен труд могат да бъдат открити следните по-съществени научни и научно-приложни приноси:

- 1. Систематизиран е значителен по обем теоретичен материал, свързан с феноменологията на тревожността, депресията и хранителните нагласи в детска възраст, като е осъществена концептуална интеграция на съвременни психологически теории и емпирични изследвания в областта на детското психично здраве.**
- 2. Разработен е цялостен теоретичен модел за изследване на взаимовръзките между тревожността, депресията и хранителните нагласи в периода на средното детство, който позволява комплексен анализ на психоемоционалните фактори, влияещи върху развитието на детето.**
- 3. Получени са нови емпирични данни за особеностите на тревожността, депресията и хранителните нагласи сред деца на възраст 6–11 години в гръцка образователна среда, което допринася за обогатяване на сравнително ограничения национален изследователски ресурс по разглежданата проблематика.**
- 4. Установени са възрастови и полови различия в проявлението на изследваните психологически характеристики, като резултатите показват тенденция към нарастване на тревожността, депресивните симптоми и проблемните хранителни нагласи с увеличаване на възрастта, както и по-високи стойности при момичетата в сравнение с момчетата.**
- 5. Осъществен е статистически анализ на връзките между тревожността, депресията и хранителните нагласи, който разкрива спецификата на тяхното взаимодействие в периода на средното детство и поставя основа за бъдещи изследвания върху механизмите на психо-емоционална уязвимост при децата.**

6. **Формулирани са практически насоки за ранна диагностика, превенция и психологическа подкрепа на деца в риск**, които могат да намерят приложение в работата на училищни психолози, педагогически специалисти, консултанти и родители.
7. **Резултатите от изследването създават предпоставки за разработване на образователни и превантивни програми**, насочени към съхраняване и укрепване на психичното здраве на децата в начална училищна възраст и към ограничаване на рисковете, свързани с емоционални и поведенчески нарушения.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси към докторанта

Наред с безспорните достойнства на дисертационния труд, могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки, които не намаляват неговата научна стойност, а имат за цел да подпомогнат по-нататъшното развитие на изследователската работа на автора.

На първо място, впечатление прави известно несъответствие между формулираната основна хипотеза и получените резултати от корелационния анализ. В дисертацията се предполага наличие на значими връзки между тревожността, депресията и хранителните нагласи, докато представените корелационни коефициенти показват практически липса на статистически значими линейни зависимости между изследваните променливи. Това налага по-задълбочена дискусия относно възможните причини за установените резултати и тяхното съответствие с теоретичните постановки на изследването.

На второ място, в дисертационния труд би могла да бъде представена по-задълбочена интерпретация на социално-икономическите и семейните фактори като потенциални модератори на изследваните зависимости. Подобен анализ би допринесъл за по-пълното разбиране на механизмите, стоящи в основата на психо-емоционалните затруднения и хранителните нагласи в детска възраст.

Заклучение

Въз основа на цялостната оценка на дисертационния труд, неговите научни и научно-приложни приноси, както и на представените публикации по темата, считам, че трудът отговаря на изискванията на Закона за висшето образование, Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Не се регистрират данни за

плагиатство. Количеството и качеството на рецензираните публикации съответства на стандартите.

Поради изложеното давам своята **положителна оценка** и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на **Кристина Ефтимия Ламброс Мангу** образователната и научна степен „**доктор**“ по професионално направление **3.2. Психология**, докторска програма „**Педагогическа и възрастова психология**“.

15.06.2026 г.

Изготвил становището.....

В.Търново

проф.д-р В.Чавдарова

О P I N I O N

on a dissertation entitled:

“ **Anxiety, depression and eating attitudes in children**” ”

submitted for the award of the Educational and Scientific Degree of **Doctor (PhD)**

Field of Higher Education: **3. Social, Economic and Legal Sciences**

Professional Field: **3.2 Psychology**

Doctoral Programme: **Educational and Developmental Psychology**

Author: Christina Efthymia Lampros Mangou

Supervisor: Prof. D.Sc. Valentina Milenkova

1. Relevance and Significance of the Topic

The dissertation addresses a significant scientific and social issue of considerable contemporary relevance. The selected topic corresponds to current trends in psychological research and possesses substantial potential for both theoretical advancement and practical application in the field of child mental health.

The dissertation topic, “*Anxiety, Depression, and Eating Attitudes in Childhood,*” is undoubtedly timely, socially significant, and scientifically justified, as it addresses some of the most important mental health challenges occurring during child development. Over recent decades, international research has consistently reported an increase in emotional and behavioral difficulties among children, with anxiety and depressive symptomatology increasingly recognized as early predictors of later mental disorders, difficulties in social adaptation, and reduced quality of life.

Furthermore, eating attitudes and the development of body-related perceptions have become key indicators of psycho-emotional well-being even during the early school years.

The particular relevance of the study stems from its attempt to investigate the interaction among three interrelated psychological constructs—anxiety, depression, and eating attitudes—during middle childhood (6–11 years of age). This developmental stage is characterized by intensive cognitive, emotional, and social growth, accompanied by increasing demands from the school environment, family, and peer groups. It is during this period that fundamental mechanisms of emotional regulation, self-esteem, and body identity are formed, exerting long-term effects on psychological functioning. Investigating factors that may contribute to emotional vulnerability and problematic behavior is of substantial importance both for psychological theory and for educational and counseling practice.

The scientific significance of the dissertation is further enhanced by the author's focus on a relatively underexplored issue within the Greek social and cultural context. The dissertation convincingly demonstrates the lack of sufficient systematic empirical data concerning the co-occurrence and mutual influence of anxiety, depression, and eating attitudes among primary school children. This research gap justifies the need for such a study and creates opportunities for expanding existing scientific knowledge while adapting prevention and intervention models to the specific social and cultural characteristics of the environment.

The practical significance of the dissertation lies in the potential application of its findings to the development of programs for early diagnosis, prevention, and psychological support for children at risk. The obtained data may support the work of school psychologists, educational specialists, parents, and child mental health professionals in identifying early manifestations of anxiety, depressive symptoms, and problematic eating behaviors. Moreover, the study provides a foundation for the development of effective preventive strategies aimed at strengthening children's psychological well-being and adaptive resources.

2. Brief Overview of the Dissertation

The dissertation is logically and coherently structured into an introduction, three main chapters, conclusion, findings, contributions, bibliography, and appendices. The overall composition is aligned with the research objectives and ensures a coherent connection between theoretical analysis and empirical verification of the proposed hypotheses.

In the introduction, the author justifies the relevance of the research problem and formulates the object, subject, aim, objectives, and hypotheses of the study. The principal directions of scientific inquiry and the practical significance of the research are clearly outlined.

The first chapter is devoted to the theoretical analysis of childhood as a developmental period. Classical psychological theories of child development and their periodizations are reviewed, with particular emphasis on the characteristics of middle childhood (6–11 years). The chapter analyzes emerging developmental needs, vulnerabilities, and psycho-emotional challenges characteristic of this age period, as well as factors influencing children's mental well-being.

The second chapter presents an in-depth theoretical analysis of the principal conceptual constructs underlying the dissertation—*anxiety, depression, and eating attitudes in childhood*. The phenomenology, psychological models, and risk factors associated with the development of anxiety and depression are systematically examined, together with the characteristics of eating attitudes and body image formation in children. Special emphasis is placed on the interrelationships among the studied variables and the influence of social and family environments on their development.

The third chapter contains the methodological framework and findings of the empirical study. The research aim, objectives, hypotheses, sample, psychodiagnostic instruments, and research procedures are described in detail. The results obtained through the assessment of anxiety, depression, and eating attitudes are analyzed, together with the statistical relationships among the investigated variables. Interpretations of the findings are presented, and the principal conclusions of the study are formulated.

In the conclusion, the author summarizes the results of both the theoretical and empirical investigations, formulates the main conclusions, and outlines possibilities for the practical application of the findings in child mental health, educational practice, and psychological counseling.

3. Evaluation of the Methodology and Research Organization

The methodological framework of the dissertation is constructed in accordance with the stated research aim, objectives, and hypotheses. The author demonstrates a solid understanding of contemporary methodological approaches in educational and developmental psychology and employs a comprehensive research design that enables the analysis of the relationships among anxiety, depression, and eating attitudes in childhood.

The object, subject, aim, objectives, and hypotheses are clearly defined and logically interconnected. They correspond well to the theoretical framework and provide the necessary basis for empirical testing of the proposed scientific assumptions.

The empirical study was conducted with a sample of 120 children aged between 6 and 11 years, equally distributed by gender and grouped into three age subgroups. Participant selection followed predefined criteria and allows comparative analyses by both age and gender. Although the sample does not permit broad generalizations to the entire child population, it is sufficient for achieving the research objectives and drawing scientifically justified conclusions.

Particularly commendable is the selection of standardized psychodiagnostic instruments: the **Spence Children's Anxiety Scale (SCAS)**, the **Children's Depression Inventory (CDI)**, and the **Children's Eating Attitudes Test (ChEAT)**. These instruments are widely used in international research and are appropriate for the investigated age group, thereby contributing to the reliability and validity of the obtained findings.

The research procedure is described thoroughly and systematically. Fundamental ethical principles governing research with children were observed, including parental informed consent, voluntary participation, anonymity, and confidentiality of data. This demonstrates a responsible approach to both the research process and the rights of participants.

Appropriate quantitative methods were employed for statistical data analysis, including descriptive statistics, t-tests, analysis of variance (ANOVA), correlation analysis, and regression analysis. These methods enable a multidimensional examination of the research questions and are well suited to the nature of the data and the research objectives.

Overall, the methodological apparatus of the dissertation can be evaluated as well-structured, consistently applied, and fully compliant with the requirements of scientific research in psychology.

4. Scientific and Applied Contributions of the Dissertation

Following an analysis of the dissertation, the following major scientific and applied contributions can be identified:

1. A substantial body of theoretical material concerning the phenomenology of anxiety, depression, and eating attitudes in childhood has been systematically reviewed, resulting in the conceptual integration of contemporary psychological theories and empirical studies in the field of child mental health.

2. A comprehensive theoretical model has been developed for investigating the relationships among anxiety, depression, and eating attitudes during middle childhood, enabling a multifaceted analysis of psycho-emotional factors influencing child development.
3. New empirical data have been obtained regarding anxiety, depression, and eating attitudes among children aged 6–11 years in a Greek educational context, thereby enriching the relatively limited national research base on this topic.
4. Age- and gender-related differences in the manifestation of the investigated psychological characteristics have been identified. The findings indicate a tendency toward increasing anxiety, depressive symptoms, and problematic eating attitudes with advancing age, as well as higher levels among girls compared to boys.
5. A statistical analysis of the relationships among anxiety, depression, and eating attitudes has been conducted, revealing important aspects of their interaction during middle childhood and providing a foundation for future research on mechanisms of psycho-emotional vulnerability in children.
6. Practical guidelines for early diagnosis, prevention, and psychological support for at-risk children have been formulated, offering valuable applications for school psychologists, educators, counselors, and parents.
7. The findings provide a basis for the development of educational and preventive programs aimed at preserving and strengthening the mental health of primary school children and reducing risks associated with emotional and behavioral disorders.

5. Critical Remarks, Recommendations, and Questions

Alongside the unquestionable merits of the dissertation, several observations and recommendations may be made. These do not diminish its scientific value but are intended to support the author's future research development.

First, a certain discrepancy may be observed between the main hypothesis and the results of the correlation analysis. The dissertation assumes the existence of significant relationships among anxiety, depression, and eating attitudes, whereas the reported correlation coefficients indicate an almost complete absence of statistically significant linear relationships among the investigated variables. This issue requires a more in-depth discussion of the possible reasons for these findings and their consistency with the theoretical assumptions underlying the study.

Second, the dissertation could benefit from a more extensive interpretation of socio-economic and family-related factors as potential moderators of the observed relationships. Such an analysis would contribute to a more comprehensive understanding of the mechanisms underlying psycho-emotional difficulties and eating attitudes in childhood.

Conclusion

Based on the overall evaluation of the dissertation, its scientific and applied contributions, and the publications presented on the topic, I conclude that the dissertation meets the requirements of the **Higher Education Act**, the **Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria**, and the corresponding implementing regulations for the award of the educational and scientific degree of **Doctor (PhD)**.

No evidence of plagiarism has been identified. The quantity and quality of the reviewed publications comply with the established academic standards.

For the above reasons, I give my positive assessment and confidently recommend that the esteemed Scientific Jury award **Kristina Eftimia Lampros Mangu** the educational and scientific degree of **Doctor (PhD)** in **Professional Field 3.2 Psychology**, Doctoral Programme **Educational and Developmental Psychology**.

15 June 2026

Prepared by:

Prof. Dr. V. Chavdarova